

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกบริโภคผักปลอดสารพิษ
ของแม่บ้านในกรุงเทพมหานคร

**FACTORS AFFECTING HOUSEWIFE DECISION ON
PESTICIDE-FREE VEGETABLES CONSUMPTION IN BANGKOK**

ดุษฎีนิพนธ์
จาก
นักศึกษาระดับ
ปริญญาโท

สลักจิต ศิรินันท์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ.2539

๘๗
๘๖๘๗
๘๕๓๙

Copyright by Mahidol University

ชื่อวิทยานิพนธ์ ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกบริโภคผักปลอดสารพิษของแม่บ้าน
 ในกรุงเทพมหานคร
 ผู้วิจัย สลักจิต ศิรินันท์
 ปรึกษา วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม)
 คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ลัดดาวัลย์ ทองนพ , วท.บ. , M.P.H.

พิสิฐ ศุภริยพงศ์ , วท.บ. , วท.ม.

ชัชรี นฤทุม , วท.บ. , วท.ม.

จิรกุล สุจริตกุล , วท.บ. , สต.ม.

วันที่สำเร็จการศึกษา 12 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2539

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกบริโภคผักปลอดสารพิษของแม่บ้านในกรุงเทพมหานคร โดยเก็บรวบรวมข้อมูลแม่บ้านกลุ่มที่ตัดสินใจบริโภคและไม่บริโภคผักปลอดสารพิษในกรุงเทพมหานคร ระหว่างวันที่ 12 กุมภาพันธ์ - 10 เมษายน พ.ศ. 2538 จำนวน 326 คน เป็นแม่บ้านที่ตัดสินใจบริโภคผักปลอดสารพิษจำนวน 150 คน และแม่บ้านที่ตัดสินใจไม่บริโภคผักปลอดสารพิษจำนวน 176 คน โดยมีตัวแปรที่นำมาศึกษาได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก จำนวนบุตร จำนวนสมาชิกในครอบครัว รายได้ครอบครัว/เดือน ความถี่ในการบริโภคอาหารนอกบ้าน/เดือน การคำนึงถึงอันตรายของสารพิษที่ตกค้างในผัก การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับผักปลอดสารพิษ ความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับผักปลอดสารพิษ ประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS/PC⁺) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าไคว์สแควร์ การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การวิเคราะห์ความผันแปรร่วมกับการจำแนกหมู่

ผลการศึกษาพบว่า สาเหตุสำคัญที่ทำให้แม่บ้านตัดสินใจบริโภคผักปลอดสารพิษคือ การคำนึงถึงสุขภาพร่างกายของตนเองและสมาชิกในครอบครัว และสาเหตุสำคัญที่ทำให้แม่บ้านที่เคยบริโภคผักปลอดสารพิษตัดสินใจเลิกบริโภคผักปลอดสารพิษคือ ผักปลอดสารพิษมีราคาแพง ส่วนสาเหตุสำคัญที่ทำให้แม่บ้านตัดสินใจไม่บริโภคผักปลอดสารพิษคือ ไม่รู้จักผักปลอดสารพิษว่าเป็นอย่างไรและมีจำหน่ายที่ใด

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความรู้ ทักษะและการตัดสินใจบริโภคผักปลอดสารพิษ ได้แก่ อายุ รายได้ครอบครัว/เดือน ความถี่ในการบริโภคอาหารนอกบ้าน/เดือน การคำนึงถึงอันตรายของสารพิษที่ตกค้างในผัก การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับผักปลอดสารพิษ ส่วนจำนวนสมาชิกในครอบครัวไม่มีผลต่อความรู้ ทักษะและการตัดสินใจบริโภคผักปลอดสารพิษ นอกจากนี้พบว่า ปัจจัยด้านระดับการศึกษา มีผลต่อความรู้แต่ไม่มีผลต่อทักษะและการตัดสินใจบริโภคผักปลอดสารพิษ ปัจจัยด้านอาชีพหลักมีผลต่อความรู้และทักษะแต่ไม่มีผลต่อการตัดสินใจบริโภคผักปลอดสารพิษ ส่วนปัจจัยด้านจำนวนบุตรมีผลต่อทักษะแต่ไม่มีผลต่อความรู้และการตัดสินใจบริโภคผักปลอดสารพิษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทักษะและการตัดสินใจ พบว่า ความรู้ ทักษะ และการตัดสินใจบริโภคผักปลอดสารพิษมีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวก

จากผลการศึกษา สามารถให้ข้อเสนอแนะได้ว่า การที่จะส่งเสริมให้แม่บ้านหันมาบริโภคผักปลอดสารพิษมากขึ้นนั้น รัฐบาลหรือหน่วยงานจากเอกชนควรจะเผยแพร่ข่าวสาร รวมทั้งให้ความรู้เกี่ยวกับผักปลอดสารพิษ อันตรายของสารพิษปราบศัตรูพืชและสารพิษฆ่าแมลงที่มีต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อมอย่างสม่ำเสมอ ควรมีการจัดตั้งตลาดเพื่อรองรับผลผลิตผักปลอดสารพิษและกระจายตลาดผักปลอดสารพิษออกไปจำหน่ายตามเขตต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานคร ควรตรวจสอบคุณภาพผักปลอดสารพิษเป็นระยะ ๆ เพื่อยืนยันให้แน่ชัดว่าไม่มีการใช้สารเคมีในผักปลอดสารพิษจริง ๆ ควรให้เครื่องหมายผักที่ผ่านการตรวจสอบว่าปลอดสารพิษจริง เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้บริโภค และควรจัดตั้งร้านอาหารที่ปรุงจากผลิตภัณฑ์หรือพืชผักปลอดสารพิษ เพื่อให้สอดคล้องกับชีวิตของสังคมเมืองที่ไม่มีเวลาทำกับข้าวเพื่อรับประทานเอง

Thesis Title Factors Affecting Housewife Decision on Pesticide-Free Vegetables
Consumption in Bangkok.

Name Salakjit Sirinanant

Degree Master of Science (Technology of Environmental Management)

Thesis Supervisory Committee

Laddawan Thong-nop, B.Sc. , M.P.H.

Pisit Sukreeyapongse, B.Sc. , M.Sc.

Chatcharee Naritoom, B.sc. , M.Sc.

Jirakul Sutjaritkul, B.Sc. , M.Sc.

Date of Graduation 12 February B.E. 2539 (1996)

ABSTRACT

This is the study of factors affecting housewife decision on pesticide-free vegetables consumption in Bangkok. The study based on the result from the two-month questionnaire survey during the period of February to April 1995.

The aim of the study is to indentify factors which affect Bangkokian housewives decision on pesticide-free vegetables (pfv.) consumption. The data collected by interview, 326 cases, was devided into two groups, namely housewives decided to consume pfv. and housewives decided not to consume pfv. at 150 and 176 cases respectively. The factors employed in the study were: age; education; occupation; number of children in the family; number of members in the family; total income; frequency of eating out; awareness of pesticide residue in vegetable; receiving information about pfv.; and knowledge and attitude about pfv.. The SPSS/PC⁺ Program was assigned for data analyses. Chi-squares, t-test, One-Way Analysis of Variance and Analysis of Variance with Multiple Classification Analysis were the statistical parameters for explanatory in this study.

The study result showed that the major cause affecting housewives decision on pfv. consumption was health concern. While major cause affecting housewives to discontinue pfv. consumption was high price, the major cause affecting housewives decided not to consume pfv. was lack of knowledge about the pfv. in any aspect.

The results pointed out that, statistically significant, the factors affecting housewives knowledge, attitude and decision on pfv. consumption were: age; total income; frequency of eating out; awareness of pesticide residue in vegetables; and receiving information about pfv., while number of members in the family did not affect knowledge, attitude and decision on pfv. consumption. It was shown that the education affected only knowledge but not affected either attitude or decision on pfv. consumption. The occupation affected knowledge and attitude but not affected decision on pfv. consumption, and the number of children in the family affected attitude but not affected knowledge and decision on pfv. consumption.

The analysis of relationship between knowledge, attitude and decision on pfv. consumption found that knowledge, attitude and decision on pfv. consumption have positive direction of relationship.

From the result of this study it is recommended that both the government and non-government agency work in collaboration to promote the pfv. consumption. Its mission is to aiming at supporting housewives to consume more pfv., by the means of: provision of information and knowledge about the danger of chemical used in the farm and chemical residue on products; dissemination of knowledge about pfv. to public; establishment of particular market for pfv. products or green corner in supermarket through-out Bangkok and suburbs. The market should foster a closer relationship between producer and consumer as well. Set up the standard checking of pfv. products and its quality control for both the product itself and its production process. The certified label to indicate quality of the products should be introduced and finally to encourage the setting up of food shop or restuarant that use pfv. in cooking.